

ΘΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΘΗΡΙΩΔΙΑΣ ΤΩΝ ΝΑΖΙ

Οι άγνωστες ηρωίδες της κατοχής που θυσιάστηκαν για την ελευθερία!

Ακριβή Νικολετοπούλου

Άννα Θωμάκου-Παυλάκου

Βαλλιάνου Ελένη

Καλλιόπη Μαρατού - Χρήστου

Γράφει ο **Ελευθέριος Γ. Σκιαδάς**

Η 60χρονη μάνα Λουκία Τοπάλη και η 38χρονη κόρη της Σοφία Τοπάλη κρεμασμένες στο ίδιο δένδρο. Η 40χρονη Καλλιόπη Μαρατού-Χρήστου από το Αργοςτόλι δολοφονημένη στο 3ο χιλιόμετρο του δρόμου από τη Θεσσαλονίκη προς το Κιλκίς. Η 16χρονη Άννα Θωμάκου Παυλάκου πυροβολήθηκε από τους ναζί και έπεσε σε πηγάδι για να σωθεί και να εκτελεστεί λίγους μήνες αργότερα στο Χαϊδάρι. Η Μαργαρίτα Δημοπούλου και η 22χρονη Καίτη Βαϊδου εκτελέστηκαν επίσης στο Χαϊδάρι. Η 18χρονη Ήβη Αθανασιάδου δολοφονήθηκε την ώρα που έγραφε συνθήματα στους τοίχους. Η 25χρονη Αλίκη Χεμίκογλου έπεσε χτυπημένη από τα μανιασμένα φλογοβόλα των Γερμανών. Η 31χρονη Αγγελική Ρογκάκου εκτελέστηκε μαζί με 21 συναγωνιστές της. Μα είναι μακρύς ο κατάλογος των ηρωίδων που παραμένουν «άγνωστες» και περιμένουν να σπηθεί το «Ηρώο της Ελληνίδας» που τους υποσχέθηκε η ελληνική Πολιτεία. Δεν καταγράφεται στα διεθνή χρονικά της Αντίστασης ανάλογη περίπτωση και δεν ανιχνεύονται στη διεθνή βιβλιογραφία τα στοιχεία ηρωισμού με τα οποία τροφοδότησαν την Ιστορία οι Ελληνίδες, όπου κι αν βρέθηκαν. Επιασαν το νήμα από εκεί που το είχαν αφήσει η Μπουμπουλίνα και η Τζαβέλαινα και το έσυραν μέχρι την ημέρα της Απελευθέρωσης, αφήνοντας πίσω τους τα ίχνη της ελληνικής ψυχής.

Μάνα και κόρη στο ίδιο δέντρο!

Εκατοντάδες ρίχτηκαν στις φυλακές, βασανίστηκαν και υπέφεραν. Δεκά-

δες έμειναν ανάπηρες, περισσότερες μεταφέρθηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και χιλιάδες ήταν εκείνες οι οποίες στήριξαν τις αντιστασιακές οργανώσεις. Οι περισσότερες μετά τον πόλεμο επέστρεψαν στην καθημερινότητα και τις οικογένειές τους χωρίς να αναζητήσουν δάφνες. Και έμειναν οι ιστορικοί, Έλληνες και ξένοι, να αναρωτιούνται τι μπορεί να έκρυβε στην ψυχή της η καταγόμενη από τα Κρώρα Θηβών, 22χρονη, Καίτη Βαϊδου όταν στεκόταν μπροστά στους Γερμανούς στρατοδίκες που την καταδίκασαν σε θάνατο ή όταν την εκτελούσαν τον Αύγουστο του 1944. Ήξερε τόσα πολλά και όμως δεν μίλησε. Δεν μαρτύρησε. Έστησε το κορμί της για να της πάρουν τη ζωή οι άνανδροι. Τι αισθανόταν η Ζαν ντ' Αρκ της Γαλλικής Αντίστασης, όπως αποκαλούσε ο Τύπος την Ελένη Βαλλιάνου (1909-1944); Γόνος πλούσιας ελληνικής οικογένειας, θυσίασε τη ζωή της για να συλληφθεί από την Γκεστάπο και να εκτελεσθεί. Ηρωίδα της Γαλλίας, ένας δρόμος στις Κάννες φέρει το όνομά της (rue Hélène Vagliano).

Προφανώς αισθανόταν το ίδιο και η Ολλανδέζα Lucie van Schelle, σύζυγος του Παναγιώτη Τοπάλη, γνωστή ως Λουκία στα Λεχώνια Βόλου, όπου είχαν εγκατασταθεί σε ένα απέραντο κτήμα. Ο άντρας της είχε φύγει από τη ζωή πριν από τον πόλεμο και εκείνη έμεινε με την κόρη της Σοφία (γεν. 1906). Στα χρόνια της Κατοχής μετέβαλαν το σπίτι τους σε καταφύγιο μαχητών του εθνικού αγώνα. Γνωρίζοντας ξένες γλώσσες, έγραφαν στον Τύπο της Αντίστασης και σε εφημερίδες του εξωτερικού, διέθεταν χρηματικά ποσά, οργάνωναν συσσίτια και παντοιοτρόπως βοηθούσαν όσους

πολεμούσαν τον κατακτητή. Κάτω από περίεργες συνθήκες συνελήφθησαν από τους γκεσταπίτες και υπέφεραν αφάνταστα μαρτύρια για να ομολογήσουν. «Έπραξα το καθήκον μου» είπε η Σοφία λίγο πριν την κρεμάσουν στο ίδιο δένδρο με τη μάνα της και μία ακόμη Ελληνίδα, τη Φιλίτσα Καλαβρού, 40 ετών. Τρεις όμορφες και γενναίες ψυχές άφησαν την τελευταία τους πνοή σε ένα δένδρο. Ακολούθησε πλιάτσικο από τους Γερμανούς και τους ελάχιστους Έλληνες προδότες συνεργάτες τους. Συλλογές έργων τέχνης, αμέτρητα ασημικά και πορσελάνες, κοσμήματα, πολύτιμες πέτρες και χιλιάδες λίρες ήταν τα αργύρια της προδοσίας τους.

Η «τυχερή» ράφτρα και η κόρη του γιατρού

Αλλά και η φτωχή ράφτρα Νίκη Χωμενίδου στην Αθήνα είχε μετατρέψει το σπίτι της στην οδό Ρόδου σε μόνιμο καταφύγιο Βρετανών. Ανήκε στην ομάδα της Λέλας Καραγιάννη, έδρασε με ευφυΐα και δυναμισμό και οι περιπέτειές της ξεκίνησαν από το 1941. Μπαινόβγαινε στις φυλακές, αλλά συνέχισε τη δράση της μέχρι που στάλθηκε ως επικίνδυνη στις ιταλικές φυλακές Trani. Κατόρθωσε, ωστόσο, να επιζήσει και πολλά χρόνια αργότερα να τιμηθεί από τη βρετανική κυβέρνηση. Δεν κατόρθωσε, όμως, να γλιτώσει η γεννημένη στο Παρίσι εθνομάρτυρας Αλίκη Χεμίκογλου, κόρη του γνωστού στην αθηναϊκή κοινωνία, γιατρού Γ. Χεμίκογλου. Ο πόλεμος τη βρήκε στην Αθήνα, φόρεσε τη στολή της νοσοκόμας και βρέθηκε στο μέτωπο. Όταν έβγαλε τη στολή της νοσοκόμας μπήκε στην Αντίσταση. Σημείωσε μεγάλες επιτυ-

χίες στον τομέα της κατασκοπείας, αλλά οι Γερμανοί βρέθηκαν στα ίχνη της λίγο πριν φύγει για τη Μέση Ανατολή. Πρωτάκουστα μαρτύρια στις εγκαταστάσεις των S.S. (Μέρλιν 6). Της ξερίζωσαν τα μαλλιά, τη στεφάνωσαν με σίδερο που έσφιγγε, τη μαστίγωσαν και διοχέτευσαν ηλεκτρικό ρεύμα στα ευαίσθητα σημεία του σώματός της. Κι όμως, σακατεμένη την πήγαν να «ψυχαγωγήσει» Γερμανούς στρατιώτες, απ' όπου και απέδρασε. Βρίσκει καταφύγιο στο χωριό Χρυσό της Άμφισσας, σε ένα χαμόσπιτο όπου προσπαθούσε να περάσει τη νύχτα. Εκεί την εντόπισαν και την έκαψαν με φλογοβόλα οι Γερμανοί, τον χειμώνα 1943.

Ωραίος θάνατος!

Την τύχη της Χεμίκογλου ακολούθησε και η καταγόμενη από την Αμαλιάδα Ηλείας και γεννημένη το 1912, ηρωίδα, Ακριβή Νικολετοπούλου. Εργάστηκε στην παρανομία, βοήθησε στην έκδοση εφημερίδας, εισήλθε στη μυστική υπηρεσία των Άγγλων και μεθόδευσε την εγκατάσταση πομπού στα Ζαρουχλαίικα. Όταν άρχισε να κινεί υποψίες, ήρθε στην Αθήνα και έδρασε με το ψευδώνυμο Έφη. Συνελήφθη στο Ξενοδοχείο των Ξένων (οδός Αιόλου), υπέστη φριχτά βασανιστήρια, καταδικάστηκε σε θάνατο και εκτελέστηκε στις 8 Σεπτεμβρίου 1944. Στο τελευταίο γράμμα προς τους γονείς της έγραφε: «Είμαι ευχαριστημένη γιατί πεθαίνω σαν Ελληνίδα. Ο ωραιότερος και τιμιώτερος θάνατος!» Έναν όμορφο θάνατο για την πατρίδα ήθελαν οι Ελληνίδες που περιμένουν να γραφτεί η ιστορία τους και να ανεγερθεί το «ηρώο» τους.